

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Plzeň

Inspekční zpráva

Základní škola Rokycany, ulice Míru 64

Míru 64, 337 01 Rokycany

Identifikátor školy: 600 072 029

Termín konání komplexní inspekce: 2. - 6. dubna 2001

Čj.	004 76/01-26 01
Signatura	kd6cu101

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem úplné Základní školy Rokycany, ulice Míru 64 je podle Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 2177/99 Město Rokycany. Škola je zálohovanou organizací. Výuka probíhá v historickém objektu z roku 1898. V budově školy byly v uplynulých letech zásluhou města uskutečněny částečné rekonstrukce vnitřních prostor. V souvislosti se stým výročím otevření školy byla provedena náročná vnější rekonstrukce tak, aby byl zachován historický ráz budovy. Další úpravy a modernizace vnitřního vybavení a zařízení pokračují postupně podle finančních možností školy. Z prostorových důvodů je jedna třída prvního stupně umístěna v budově SOŠ v ulici Bojovníků za svobodu 112.

Výuka probíhá podle učebních plánů a učebních osnov vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Kapacita školy 532 žáků není naplněna, výuku navštěvuje 444 žáků. Ve škole pracuje 29 pedagogů. Škola nabízí žákům formou volitelných předmětů konverzaci v německém a anglickém jazyce a praktika v přírodních vědách. Třídám, ve kterých jsou zařazeni žáci TJ DDM lední hokej, Rokycany poskytuje třetí hodinu tělesné výchovy a sportovní hry.

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka na I. stupni ZŠ

Časové dotace hospitovaných předmětů jsou v souladu s učebními plány. Obsah učiva ve sledované výuce odpovídá přijatému vzdělávacímu programu. Vyučující mají zpracovány časově-tematické plány učiva, které odpovídají zvolenému vzdělávacímu programu. Ojediněle nebyly respektovány úpravy a dodatky k osnovám v předmětu český jazyk. Nedostatky byly zjištěny u tematických plánů pro pátý ročník (úhly, porovnávání úhlů, osově souměrné útvary, vzájemná poloha dvou kružnic - učivo není v osnovách pro pátý ročník). Kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky byla zajištěna. Stanovené výukové cíle byly v souladu s učebními osnovami. Sledované hodiny byly pečlivě připravené a promyšlené v návaznosti na předcházející učivo a vzhledem k aktuálnímu složení třídy. Učební osnovy byly v průběhu inspekce plněny.

Informovanost učitelů o žácích se specifickými poruchami učení byla prokazatelně zajištěna a při vyučování jim byla věnována individuální péče. Kontrolou školních sešitů a žákovských knížek bylo prokázáno, že způsob zjišťování a hodnocení vědomostí žáků s vývojovými poruchami učení je v souladu s Pokynem MŠMT ČR čj. 23 472/92-21 k zajištění péče o děti se specifickými vývojovými poruchami učení v základních školách.

Ve sledované výuce byly účelně využívány názorné pomůcky, nástěnné přehledy učiva, magnetofon a kromě učebnic i doplňkové publikace a literatura. Výpočetní technika není pro výuku na I. stupni k dispozici.

Ve všech třídách byla patrná snaha o vytvoření estetického a útulného prostředí, které pozitivně motivuje žáky a dotváří celkovou příjemnou atmosféru. Třídy byly prostorné, světlé, vyzdobené květinami a převážně výtvarnými pracemi žáků. V učebnách byl vzhledem k počtu žáků dostatečný prostor pro práci ve skupinách. Koberce, umístěné v různých částech učeben, umožňovaly netradiční přístup k výuce. Většina vyučujících těchto velmi příznivých podmínek využívala. Výuku na prvním stupni zabezpečuje šest učitelek s plnou odbornou i pedagogickou způsobilostí a čtyři vyučující s odbornou způsobilostí pro II. stupeň školy podle vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb. o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických

pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek respektuje psychohygienické potřeby žáků a pedagogických pracovníků.

Ve sledované výuce byly zaznamenány modernizační snahy v rámci slovně názorného vyučování. Projevovaly se především ve variabilitě vyučovacích metod, organizačních forem práce a větší důraznosti na aktivní tvůrčí činnost žáka při vyučování a uplatnění jeho zkušeností v poznávacím procesu.

Nové učivo bylo žákům předkládáno v návaznosti na jejich předcházející vědomosti, logicky i věcně správně s využitím mezipředmětových vztahů. Často byla aplikována i metoda prodlouženého výkladu s respektem k žakově osobnosti. Při procvičování a opakování učiva byla využita individuální, párová i skupinová práce. Různé formy samostatné práce byly vždy diferencovány podle aktuálního složení třídy. Individuálně, s velkou trpělivostí ze strany pedagogů, bylo pracováno se žáky s poruchami učení. Často realizovaná skupinová práce rozvíjela u žáků i smysl pro kooperaci, vzájemnou pomoc a toleranci. Někdy zaznamenané nedostatky v organizaci skupinové práce byly způsobeny malou zkušeností pedagogů při realizaci moderních forem vyučování. Množství a rozsah zadávaných úkolů zpravidla respektovalo věk i osobní tempo žáků. Většinou poskytovalo i dostatečný prostor pro vlastní myšlenkovou a praktickou činnost. Ojediněle nebyla samostatná činnost žáků zkontrolována a vyhodnocena.

V průběhu řízených rozhovorů byli žáci ukázněni a dobře reagovali na pokyny vyučujících. S porozuměním četli, interpretovali literární text a v jedné třídě i tvořivým způsobem samostatně nacvičili a sehráli divadelní představení. Odpovídajícím způsobem se orientovali v číselných řadách, měli správně osvojené hygienické návyky při psaní, byli vedeni ke kultivovanému vyjadřování.

Cílená vysoce efektivní vstupní motivace byla použita pouze ojediněle. Didaktické a motivační hry byly jako stimulační prostředky využívány pouze v menší části sledovaných hodin. Jejich absence se v závěru vyučovacích hodin se projevila nepozorností a nesoustředěností žáků. Průběžně byla oceňována jejich snaha a pokrok, někdy bylo použito i motivační hodnocení.

Interakce a komunikace mezi žáky a učiteli byla založena na vzájemné důvěře, osobnost žáka byla respektována. Pozitivní oceňování ze strany vyučujících, individuální přístup, klidné a vstřícné vystupování vytvářely v hodinách příjemnou atmosféru.

Ve sledované výuce na I. stupni byla výrazná převaha pozitiv. Kvalita vzdělávání byla hodnocena jako velmi dobrá.

II. stupeň

Český jazyk

Výuka předmětu probíhala podle zpracovaných časově-tematických plánů, které byly v souladu s přijatým vzdělávacím programem Základní škola. Členění učiva do jednotlivých ročníků je kontinuální. Dílčí nesrovnalosti v plánování výuky literární výchovy plnění učebních osnov neohroží. Pojetí jazykového vyučování, literární výchovy i slohového výcviku respektovalo ve všech sledovaných hodinách specifické i vzdělávací cíle českého jazyka. Společným rysem výuky byl velmi odpovědný přístup všech vyučujících k aktuální přípravě. Sledované hodiny byly pečlivě připravené a promyšlené po stránce organizační i materiální.

Výuku českého jazyka zabezpečují dva učitelé s odbornou i pedagogickou způsobilostí ve smyslu vyhlášky MŠMT č.139/1997 Sb. a student pedagogické fakulty, který má plnou podporu zkušených kolegů. Dostatečně prostorné, standardně vybavené učebny umožňují alternativní metody výuky. Učební pomůcky pro výuku českého jazyka jsou vcelku dobře zastoupeny (jazykové příručky a slovníky, nástěnné mluvnické přehledy, alternativní učebnice,

doplňující texty, obrazový materiál) a ve výuce byly používány spolu s didaktickou technikou a alternativními úkoly na zvláštních listech, které učitelé pro žáky připravují. Knížky pro děti a mládež, některé tituly pro souvislou četbu, částečně i odbornou literaturu poskytuje školní knihovna. Po stránce estetické postrádá výzdoba tříd koncepci a sjednocující prvky. Rozvrh vyučovacích hodin a přestávek respektuje psychohygienické potřeby žáků a pedagogických pracovníků.

Sledovaná výuka měla výrazně činnostní charakter, vyznačovala se promyšlenou organizací práce, logickou stavbou hodin, spádem a gradací. Určitá časová nevyváženost činností v některých hodinách byla způsobena nezkušeností pedagoga, nikoli nedostatečnou přípravou. Zvolené metody a formy práce podporovaly zapamatování učiva, logické myšlení, poskytovaly prostor pro samostatné učení, aktivní kooperaci mezi žáky i případné dotazy. Jazykové učivo bylo dostatečně procvičováno s důrazem na logiku jevů a praktické využití. V rámci literární výchovy byl kladen patřičný akcent na práci s textem, výchovné cíle byly plněny nenásilně, v plné míře. Slohový výcvik byl zkušenými pedagogy veden tak, aby žáci získali přitažlivé náměty na přemýšlení a měli chuť je přesně a výstižně vyjádřit. Bylo pamatováno i na pěstování kulturního rozhledu žáků a rozvoj všeobecných znalostí. Učitelé jsou dobře informováni o žácích s vývojovými poruchami učení, omezují diktování, zápisy z hodin důsledně píší na tabuli. Celkově se přístup k těmto žákům projevuje spíše v tolerantním stanovení výsledné známky z předmětu, než v průběžné reedukativní péči.

Některé hodiny se vyznačovaly příkladnou, vysoce efektivní vstupní motivací, která cíleně přecházela v průběžnou a udržovala aktivitu žáků po celou výuku. Jindy byli žáci povzbuzováni problémovými otázkami, pestrým střídáním činnosti, možností práce ve skupině. Při výuce bylo využíváno aktualizace učiva, mezipředmětových vztahů, práce s chybou i motivačního hodnocení. Stimulací byl i osobitý projev učitelů a jejich zjevné zaujetí pro předmět. Silným podnětem byla v některých hodinách promyšleně zadaná domácí příprava, která následně žákům umožňovala aktivně se podílet na výuce. Závěr jednotlivých hodin vždy obsahoval hodnocení práce žáků.

Komunikace mezi žáky a učiteli byla korektní, zdvořilá, založena na respektování a vzájemné důvěře. Učitelé dbali na správné vyjadřování žáků, někdy využívali k rozvoji komunikačních dovedností mluvní cvičení. Výrazná neverbální komunikace učitelů - pokývnutí, úsměv, povzbudivý pohled - výrazně přispívala k atmosféře otevřenosti a spolupráce, žáci projevovali pozitivní vztah k výuce.

Kvalita vzdělávání v českém jazyce byla hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Výuka matematiky na II. stupni probíhala v souladu se schválenými učebními dokumenty. Předložené tematické plány učitelů jsou zpracovány s přesnou časovou posloupností, která zajišťuje kontinuitu výuky mezi ročníky a respektuje požadavky osnov.

Bezprostřední příprava vyučujících měla většinou dobrou úroveň s promyšlenými metodami a formami výuky. V některých případech byl vyučovací proces až přeorganizován častým a ne příliš vhodným zařazováním skupinové práce.

Tři vyučující sledovaného předmětu splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti stanovené vyhláškou č. 139/1997 Sb., jedna učitelka je bez požadované způsobilosti, studuje.

Sledovaný předmět byl vyučován v kmenových učebnách, vybavených většinou starším školním nábytkem s různou mírou opotřebení. Vybavení kabinetu učebními pomůckami je plně vyhovující. Tabulové rýsovací pomůcky si jednotliví vyučující na výuku nosí, nejsou součástí vybavení učeben.

Ve škole pracuje předmětová komise matematiky, která se snaží sjednotit úroveň tohoto předmětu vypracováváním tematických plánů, návrhů čtvrtletních písemných prací atd. Z jednotlivých jednání jsou pořizovány zápisy.

Struktura vyučovacích hodin odpovídala většinou výukovým cílům, v několika případech však nebyly tyto cíle učiteli jasné stanoveny. Výuka byla věcná, její tempo přiměřené, odpovídající věku i schopnostem žáků. Zpětná vazba byla funkční a učitelé měli neustále přehled o úspěších, popřípadě problémech při řešení zadávaných úloh. Žáci byli při samostatné práci vedeni k sebekontrolě a sebehodnocení. Učebnice i sbírky příkladů byly využívány účelně. Organizace některých hodin byla nápaditá, tvořivá, vybízela žáky k přemýšlení. Chybí častější kontrola písemných projevů žáků. Rovněž také ve čtvrtletních písemných pracích nebyly vždy učiteli pečlivě opraveny pravopisné chyby, chybné výrazy. Didaktická technika byla ve sledovaných hodinách využita pouze v jedné hodině. Četnost zadávání domácích úkolů je přiměřená.

Malou pozornost věnovali vyučující úvodní motivaci. V průběhu sledovaných hodin byla zaznamenána motivace pochvalou, pozitivním hodnocením a někdy i na odkazy probíraného učiva s jeho uplatněním v praxi. Hodnocení žáků odpovídalo předvedeným znalostem. Zdůvodnění klasifikace učitelem bylo prováděno. Chování žáků bylo klidné a v nižších třídách ukázněné, ve vyšších třídách se projevovala nesoustředěnost, pasivita, drobná nekázeň. Na otázky odpovídali žáci převážně stroze, rozsáhlejší komunikace nebyla pozorována. Prostor pro vyjádření byl žákům poskytován, nebyl však jimi dostatečně využit. Interakce a komunikace byly na dobré úrovni.

Celkově měla sledovaná výuka matematiky průměrnou úroveň.

Fyzika

Ve všech hospitovaných hodinách probíhala výuka v souladu se schváleným učebním plánem i osnovami realizovaného vzdělávacího programu. Řazení tematických celků a rozvržení učiva v kvalitně zpracovaných časových tematických plánech s oběma dokumenty plně koresponduje a zaručuje kontinuitu učební látky mezi jednotlivými ročníky. V devátém ročníku je výuka fyziky vhodně doplněna volitelným předmětem fyzikální praktika. Plánování a příprava hospitovaných hodin měly po stránce organizační i materiální velmi dobrou úroveň.

Výuku zajišťují dvě učitelky - jedna s příslušnou pedagogickou i odbornou způsobilostí ve smyslu vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb. a dlouholetou pedagogickou praxí, druhá, bez požadované způsobilosti a krátkou praxí, dosud studuje. Stávající tým vyučujících charakterizuje vyrovnaná a celkově velmi dobrá kvalita výuky. Ta probíhá převážně v odborné učebně velmi dobře vybavené potřebnými pomůckami, didaktickou technikou a renovovaným žákovským nábytkem. Estetická úprava i psychohygienické aspekty třídy odpovídají běžnému standardu.

Všechny hospitované hodiny měly velmi dobrou úroveň materiálního zajištění, organizace činností a pracovní efektivitu i funkční zpětnou vazbu. Jejich struktura byla přiměřená věku a schopnostem žáků, odpovídala stanoveným vzdělávacím cílům. Náznornost, srozumitelnost a vhodné pracovní tempo byly společně s uvážlivým střídáním forem práce východiskem pro celkovou dynamičnost výuky, pro přirozený zájem a aktivní spolupráci dětí. Na základě častého experimentování a vlastních úvah dokázali žáci zejména v 8. a 9. ročníku pochopit vztahy a souvislosti probíraných fyzikálních jevů; systematicky byli vedeni ke schopnosti aplikovat vyvozené závěry v situacích praktického života. V práci začínající učitelky se ojediněle projevoval drobný metodický nedostatek - ve snaze minimálního časového zdržení sdělovala některé vztahy a souvislosti žákům sama, na úkor poskytnutí většího prostoru jejich názorům a úvahám. Ve sledovaných hodinách byla výuka vedena odborně a věcně správně.

Organizace výuky i používané formy a metody práce jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Obě vyučující žáky vhodně motivovaly a pomocí problémových otázek je aktivizovaly k promýšlení navozených situací, k vyjádření vlastního názoru. Průběžně ověřovaly a zároveň hodnotily jejich znalosti a dovednosti, vedly je k osobní odpovědnosti za práci a k sebekontrolě. Žákovské sešity jsou pravidelně sledovány, velmi dobrou obsahovou i formální úroveň mají laboratorní práce.

Všechny hodiny charakterizovaly velmi pěkné vzájemné vztahy a vstřícný a přátelský způsob komunikace se žáky, založený na vzájemné důvěře. Velmi často byly posilovány prvky spolupráce a tolerance mezi žáky, pozitivní účinky měla rovněž příznivá pracovní atmosféra ve třídách.

Na základě zjištěných skutečností je výuka fyziky celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Zeměpis

Časová dotace předmětu odpovídá schválenému učebnímu plánu vzdělávacího programu Základní škola.

Předložený tematický plán osmého ročníku nekoresponduje se zápisy v třídní knize VIII. B ve školním roce 1999/2000. Podle zápisů v třídní knize této třídy nebyla probrána žádná z oblastí České republiky. Do učiva byly naopak zařazeny monotematické hodiny v rozsahu 6 vyučovacích hodin (podnebí - hurikány, cyklóny; vegetační pásy - tundry, tajgy, oblasti věčného ledu, stepi, oblasti teplých moří), které se probírají v učivu 6. ročníku (kap. „Přírodní složky a oblasti Země“). Změny v učivu nejsou funkční, nebyly vedení školy oznámeny a jím schváleny. Dalším výrazným nedostatkem bylo zařazení celkem 24 hodin opakování a zkoušení (ze 77 odučených ve školním roce). Kromě neúměrné četnosti byla tato činnost převážně soustředěna do dvou souvislých časových úseků (říjen - listopad a duben).

Také tematický plán pro devátý ročník neodpovídá učebním osnovám. Pouze dodatek k plánu je v souladu s osnovami, ale při jeho dodržení by nebyla probrána podstatná část učiva předepsaná osnovami pro devátý ročník. Kontrolou zápisů v třídní knize IX. B ve školním roce 2000/2001 bylo shledáno neplnění učebních osnov do konce února 2001. Bylo probíráno učivo částečně 6. a převážně 7. ročníku.

Porovnáním obsahu výuky zeměpisu téže třídy v 8. a 9. ročníku je patrné, že v tomto případě není zajištěna kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky.

U dalších sledovaných tříd byly předložené plány v souladu s osnovami a výuka korespondovala s časovým plánem.

Výuka byla vedena třemi učiteli, z nichž dva mají pedagogickou způsobilost a jeden je bez odborné a pedagogické způsobilosti, což ovlivnilo kvalitu výchovně-vzdělávacího procesu. Vyučování probíhalo v kmenových učebnách. Ve výuce byly většinou využity základní pomůcky - demonstrační mapy a atlasy, chyběla práce s učebnicemi a audiovizuálními pomůckami. Psychohygienické podmínky nebyly porušovány, převládající jednotvárnost výuky však snižovala zájem žáků a jejich aktivitu.

Většina sledovaných hodin měla stereotypní průběh. V hodinách časově dominoval blok opakování a jeho kontrola, na výklad nového učiva, jeho procvičení a aplikaci, na zápis a hodnocení zbývalo velmi málo času. S výjimkou jedné třídy převládal projev učitele a jeho jednostranná spolupráce většinou jen s aktivnějšími žáky. Zpětná vazba byla uplatňována výjimečně. Nebyl kladen důraz na základní učivo, často byla probírána látka rozšiřovaná o nepodstatné detaily. Vždy byla zařazena skupinová práce, kde měli žáci možnost spolupracovat a částečně rozvíjet vzájemnou komunikaci. Uplatnění zvolené metody vzhledem ke vzdělávacím cílům bylo však neefektivní. Při vysvětlování některých pojmů nebylo učivo interpretováno věcně správně.

Vstupní motivace nebyla uplatněna. Jediným motivačním prvkem se stalo časté rozšiřování učiva o doplňující informace a jeho aktualizace. V průběhu sledované výuky vyučující žáky ústně ani písemně nezkoušeli a získali pouze známky za aktivitu.

Vyučující měli k žákům dobrý vztah, žáci měli možnost zapojení a projevení vlastního názoru. Tuto možnost však využívalo pouze několik aktivnějších jedinců. Většina žáků v průběhu výuky do přímé práce zapojena nebyla.

Výuka zeměpisu byla celkově pouze vyhovující.

Přírodopis

Časová dotace pro přírodopis odpovídá schválenému učebnímu plánu a členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami vzdělávacího programu. Učivo jednotlivých ročníků na sebe navazuje. Je rozplánováno do tematicko-časových plánů. Vymezení učiva je pouze rámcové. Sledovaná výuka přírodopisu byla v souladu s časovými plány.

Přírodopis vyučují dvě učitelky s plnou odbornou a pedagogickou způsobilostí, což se pozitivně projevilo na průběhu a celkové kvalitě sledovaných hodin. Obě byly na výuku pečlivě připraveny.

Všechny sledované hodiny proběhly v kmenových učebnách (ve škole není odborná učebna přírodopisu). Pro výuku byl dostatek pomůcek (ilustrace v učebnici, demonstrační tabule, lihové preparáty, modely orgánů, pomocná literatura i připravené nakopírované úkoly). Audiovizuální technika využita nebyla.

Sledovaná výuka byla dobře organizovaná, měla rychlé tempo, bez ztrátových časů. Struktura hodin odpovídala věku žáků, důraz byl kladen na základní učivo. Nezbytné organizační pokyny byly jasné a žákům srozumitelné. V části výuky byla velmi často uplatňována zpětná vazba a v průběhu většiny sledovaných hodin bylo nadprůměrné zapojení žáků do přímé práce. Výklad nového učiva se důsledně opíral o názorné pomůcky a zkušenosti žáků. Právě v této fázi měli žáci dostatek prostoru k vyjádření vlastního názoru na sledovaný problém a často také tuto možnost využívali. Málo se pracovalo s textem v učebnici. Učivo bylo v celém sledovaném rozsahu interpretováno věcně správně.

Vstupní motivace chyběla vždy. V průběhu hodin však byli žáci motivováni pochvalou a častým zapojováním do přímé práce i uplatněním vlastních zkušeností. Učivo bylo aktualizováno, uplatněny byly mezipředmětové vztahy. Podle možnosti byla nenásilně uplatňována i výchovná složka. Klasifikované zkoušení proběhlo v části hodin, bylo objektivní a zdůvodněné. Otázky obsahem i rozsahem odpovídaly věku žáků, názor byl využitý pouze v jednom případě. Na hodnocení se mohli spolupodílet i ostatní žáci.

Výrazným rysem všech sledovaných hodin přírodopisu byl vzájemně dobrý vztah mezi vyučujícími a žáky. Zřejmý zájem žáků o předmět byl podpořen i erudovaným a výrazným projevem vyučujících. V jedné ze sledovaných hodin byli žáci dosti neukázněni, učitelka však projevem nekázně odpovídajícím způsobem zvládla.

Výuka přírodopisu byla velmi dobrá.

Občanská výchova

Hodinová dotace odpovídala učebnímu plánu vzdělávacího programu. V době inspekce byl učitel občanské výchovy nemocný a výuku zajišťovali další učitelé. Vyučující vycházeli ze zpracovaných časově-tematických plánů, jejichž obsah odpovídal učebním osnovám. Témata byla převážně vhodně rozdělena mezi jednotlivé ročníky, ale například téma Člověk a rodinný život patřilo svým zaměřením i probíranou látkou spíše do vyššího než do VI. ročníku.

Bezprostřední příprava vyučujících na výuku byla velmi dobrá a promyšlená.

Vyučování probíhalo v esteticky upravených světlých učebnách a v návaznosti na probírané téma i ve společenském sále městské radnice. Žáci měli k dispozici zachovalé učebnice a učitelé promyšleně využívali i další odborné materiály. Psychohygienické zásady byly ve všech hodinách důsledně dodržovány v časovém rozvržení učiva, ale i v pestrosti a odlišnosti metod a forem práce, v tempu a náročnosti.

Vyučující zařazovali především podnětné formy práce, preferovali praktickou složku vzdělávacích a výchovných činností. Účelně využívali zkušeností žáků, zajímavě řídili diskusi. Zařazení skupinových forem práce s prvky aktivního zapojení žáků do komunikace bylo efektivní a pozitivně ovlivnilo jejich přístup k výuce.

Úroveň komunikačních dovedností byla dobrá, žáci většinou respektovali dohodnutá pravidla. Názorné pomůcky byly využívány účelně.

Motivace prostřednictvím praktických příkladů byla velmi dobře volená. Průběžné hodnocení odpovídalo vědomostem žáků, pozitivně hodnocena byla také jejich snaha o vyřešení úkolu či problému. Velmi dobrá byla interakce a komunikace žáků i učitelů.

Výuka občanské výchovy měla velmi dobrou úroveň.

Tělesná výchova

Hodinová dotace odpovídala učebnímu plánu vzdělávacího programu. Pro žáky zaměřené na hru ledního hokeje, je výuka posílena o další hodinu tělesné výchovy. Další dvě hodiny jsou nabízeny v rámci nepovinného předmětu Sportovní hry. Výuku na druhém stupni zajišťují dva odborně i pedagogicky způsobilí vyučující a jeden vyučující bez odborné a pedagogické způsobilosti ve smyslu vyhlášky č. 139/1997 Sb.

Plánování mělo výrazné nedostatky. Plány učiva byly formální, nerespektovaly požadavek osnov na rozdělení konkrétního učiva do jednotlivých ročníků. Zápisy v třídních knihách se výrazně lišily od předložených tematických plánů. Nedostatky byly především v častém střídání učiva v průběhu měsíců. Delší tematické hodinové bloky, které by umožňovaly dostatečnou retenci (zpevnění) probíraného učiva, nebyly téměř zařazeny. Bezprostřední příprava na výuku měla velmi dobrou, někdy také pouze vyhovující úroveň.

Převážně pronajaté výukové prostory byly čisté, pro sledované činnosti dobře vybavené. Žáci měli dostatek sportovního náčiní a míčů. V průpravných hrách scházely návleky pro odlišení družstev. Vlastní školní tělocvična je rozměrově malá, efektivně může sloužit spíše prvnímu stupni základní školy. Vzdálenost sportoviště od budovy školy je výrazným záporem. Ztráta času (20 – 25 minut) při přechodech žáků je značná.

Při organizaci jednotlivých činností byl využíván především příkazový řídicí styl, frontální, ale i skupinové formy výuky. Hlavními a v části hodin účelnými byly metody demonstrativní, výklad, ukázka a metoda procvičování. Vhodně využívány byly také metody korektivní.

V další části vyučovacích hodin byly sice využívány pestré a nápadité formy práce, ale bez účelného zaměření na plnění vzdělávacích cílů tělesné výchovy. Při strečingovém rozcvičení byl malý důraz kladen na návaznost dechového rytmu ve fázích napětí a uvolnění. Řazení činností často postrádalo logickou návaznost a odborné informace nebyly vždy správné. Také organizace výuky v rámci týdenního rozvrhu nebyla s ohledem na její cíle vhodná. Jedna třída měla dokonce tři hodiny tělesné výchovy v jednom dni. Nepovšimnuty zůstaly některé projevy žáků proti duchu fair play (oplácení). Především na prvním stupni znemožňovalo neukázněné chování žáků efektivní výuku.

Motivace vycházela hlavně z činnostního pojetí výuky. Vnější motivace žáků byla ovlivňována

pozitivními příklady z vrcholového sportu. Další pozitivní motivační a hodnotící faktory v samotné výuce nebyly příliš využívány. Zpětná vazba žáků vycházela především z vlastního procesu motorického učení způsobem „pokus - chyba“.

V části hodin byla komunikace přirozená, respektovala zásadu účelnosti. Direktivní způsob řízení v některých hodinách na druhém stupni a nedodržování zásad komunikace ve sledované výuce na prvním stupni školy snižovaly kvalitu vzdělání i výchovného působení.

Ve výuce tělesné výchovy byla pozitivní a negativní téměř v rovnováze.

Výtvarná výchova

Na základě požadavků učebních osnov byly vypracovány tematické plány pro výuku v jednotlivých ročnících. Ze sledování výuky a ze zápisů v třídních knihách bylo patrné, že požadované výtvarné techniky se podařilo vhodným způsobem skloubit se zpracovávanými tématy.

Výuka byla sledována u vyučující s odpovídající pedagogickou i odbornou způsobilostí pro výtvarnou výchovu ve smyslu vyhlášky MŠMT č. 139/1997 Sb., která pracuje ve škole na částečný úvazek a dochází pouze na výtvarnou výchovu. Druhá vyučující nemá požadovanou kvalifikaci. K výuce přistupuje odpovědně a využívá dostupných metodických příruček. Výtvarná výchova byla vyučována v kmenových učebnách druhého stupně, pracovní podmínky odpovídaly běžnému průměru. Některé výtvarné práce byly použity pro výzdobu ostatních učeben, někde spíše nahodile, bez určité koncepce. Učitelky dbaly na bezpečnost žáků při práci, na jejich vzájemnou ohleduplnost, při práci s barvou i na ochranu povrchu nových žakovských lavic. Zásady psychohygieny byly dodržovány vhodným členěním hodin, větráním tříd i dobrou organizací výuky.

Sledované hodiny byly dobře promyšlené a připravené včetně názorného i pracovního materiálu. Při procvičování základních tvarů písma bylo postupováno s ohledem na schopnosti a tempo žáků. Zásady psaní písma i příprava na zvládnutí tvarů byla žákům dobře vysvětlena. V průběhu práce učitelka dbala na pečlivost provedení a poskytovala žákům individuální pomoc. Starší žáci zpracovávali dekorativní prvky aktuálně tematicky zaměřené. Práce s materiálem byla dobře připravená, starší žáci jsou manuálně zruční, snažili se spíše o výsledný působivý efekt. Výtvarná práce probíhala ve všech sledovaných hodinách (i v případě méně oblíbeného psaní písmen) v pracovní atmosféře.

V úvodu dekorativní činnosti byla využita krátká aktuálně zaměřená motivace. Při zmínce o lidové tvorbě chyběly alespoň některé názorné ukázky. Pro vlastní práci na výrobku byl dostatek ilustrativního materiálu. Pro navození klidné atmosféry při psaní písmen byla využita i hudební nahrávka. Učitelky se snažily žáky pro zvolené téma plně zaujmout. Ve sledovaných ročnících měli žáci odpovídající výtvarné návyky, dokázali pracovat samostatně a soustředěně. Ve způsobu komunikace učitelek se žáky i mezi žáky navzájem byla sledována vzájemná ohleduplnost a tolerance. Hodnocení prací žáků mělo výrazně motivující charakter, často byla využita pochvala.

Sledovaná výuka výtvarné výchovy měla celkově velmi dobrou úroveň.

Hodnocení kvality vzdělávání

Pozitivní stránkou výuky byla snaha naplnit požadavek učebních osnov na činnostní pojetí vyučování. Volbou metod a forem práce byl tento požadavek plněn dobře, často na velmi dobré úrovni, někdy příkladným způsobem. K pozitivům v této oblasti patří i péče o žáky s vývojovými poruchami učení, zejména na prvním stupni. Motivací byla při výuce

věnována menší pozornost, zcela ojediněle byla sledována příkladná vstupní a průběžná motivace. Hodnocení žáků, interakce a komunikace byly na průměrné úrovni. Slabou stránkou výuky bylo plánování učiva v souladu s požadavky učebních osnov. Byla hospitována i výuka zcela nevyhovující po stránce obsahové i pedagogické.

Kvalita vzdělávání byla celkově hodnocena jako velmi dobrá.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Předložená dlouhodobá koncepce školy je zpracována spíše v obecné rovině, bez vymezení časového horizontu a prostředků k dosažení stanovených cílů.

Plán práce na školní rok 2000/2001 obsahuje hlavní úkoly, způsoby spolupráce s rodiči, stanovuje úkoly pro školní družinu, BOZP, další vzdělávání učitelů a předkládá výčet organizací, se kterými škola bude pokračovat ve spolupráci. Přílohou je plán výchovného poradce, plán vycházek a exkurzí na I. stupni ZŠ a přehled rozdělení pedagogických a organizačních funkcí. Oblast materiálně-technického zabezpečení školy není v plánu obsažena. Hlavním úkolům v oblasti výchovně-vzdělávací chybí hlubší propracovanost, stanovení prostředků k jejich dosažení a určení adresné odpovědnosti za jejich plnění. Roční plán školy doplňují měsíční plány. Ty se týkají konkrétních aktivit v daném měsíci, úkoly jsou většinou směřovány ke konkrétním osobám.

Škola má zpracovaný minimální preventivní program v oblasti zneužívání drog a prevence kriminality. Kladem programu je konkrétní nabídka zájmových kroužků (německý a francouzský jazyk, informatika, stolní tenis, lukostřelba) a činností pro volný čas žáků (organizované cvičení v tělocvičně o velké přestávce, sportovní turnaje a školní sportovní soutěže) a pevně stanovené termíny besed k této problematice. Ostatní úkoly, které zadává program učitelům, jsou formulovány spíše v rovině proklamační, bez určení odpovědnosti za plnění a většinou bez stanovení prostředků k dosažení cílů.

Výuka probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Dotace hodin stanovené učebním plánem nejsou dodržovány v VI.A, VII.A a IX.A. Časově-tematické plány učiva jsou zpracovávány učiteli individuálně, bez efektivní spolupráce v rámci metodických zařízení. Úroveň i funkčnost plánování učiva ve vztahu k požadavkům učebních osnov byla rozdílná, někdy s podstatnými nedostatky, bylo zjištěno i neplnění osnov.

Žáci se zájmem o hokej (členové TJ DDM lední hokej Rokycany) jsou od čtvrtého ročníku zařazováni do tříd s daným zaměřením. Těmto třídám zajišťuje škola, ačkoliv má pouze malou vlastní tělocvičnu a žádné další sportoviště, třetí hodinu tělesné výchovy a sportovní hry. Nutnost zajišťovat tělesnou výchovu i mimo objekt školy a skutečnost, že pět pedagogů pracuje ve škole na částečný úvazek, silně ovlivňuje sestavení rozvrhu. Zejména řazení všech hodin tří tělesné výchovy (např. v IX.. A) v jednom sledu je nevyhovující.

Kladem je, vzhledem k velikosti školy, poměrně bohatá nabídka volitelných předmětů (konverzace v anglickém a německém jazyce pro sedmý a osmý ročník, fyzikální, chemická a přírodovědná praktika pro devátý ročník, přírodovědná pro šestý až devátý a dějepisná pro sedmý ročník) a nepovinných předmětů (cvičení z českého jazyka a matematiky pro devátý ročník a sportovní hry pro šestý, sedmý a devátý ročník).

Výchovná poradkyně eviduje integrované žáky a žáky s vývojovými poruchami učení, jedná s rodiči a třídními učiteli. Individuální plány pro integrované žáky jsou zpracovány. Na prvním stupni školy velmi dobře funguje individuální reedukace poruch učení.

Plánování není propracováno tak, aby vyváženě postihovalo jednotlivé oblasti práce školy. Účelnost plánů někdy oslabují obecné formulace úkolů bez specifikace prostředků k jejich dosažení a adresné odpovědnosti za plnění. V oblasti plánování jsou negativa a pozitivita téměř v rovnováze.

Organizování

Základní škola je řízena ředitelkou s delší praxí v řídicí funkci (od září 1994) a nově jmenovaným zástupcem ředitele (v září 2001), který zkušenosti v řídicí funkci teprve získává. Pracovní povinnosti členů vedení školy, výchovného poradce a třídních učitelů jsou formulovány v organizačním řádu školy.

Metodická zařízení pracují podle ročních plánů, vedoucí těchto zařízení nemají určeny pravomoci. Rozšířené vedení školy není ustanoveno. Poradním orgánem je pedagogická rada, k poradám vedení bývá přizvána výchovná poradkyně.

Nutné informace o provozu a aktuálních akcích získávají pracovníci školy na operativních poradách a kratších provozních schůzkách svolávaných podle potřeby. Pro pedagogické pracovníky jsou další organizační záležitosti a plány vyvěšovány na nástěnném panelu ve sborovně. Významným zdrojem informací jsou pedagogické rady. Zápisy z těchto porad jsou relevantní, přehledné a obsahují i hodnocení práce školy. Žáci získávají informace od svých třídních učitelů, prostřednictvím nástěnek v prostorách školy a podle potřeby i školním rozhlasem.

Vnější informační systém tvoří třídní schůzky rodičů a konzultační hodiny jednotlivých učitelů. Škola má vytvořenu internetovou stránku, veřejnosti byla představena i v bulletinu vydaném k jejímu stému výročí. O prospěchu a chování žáků se rodiče průběžně dozvídají prostřednictvím žákovských knížek. V naléhavých případech jsou rodiče informováni písemně, telefonicky nebo pozváni na jednání do školy. Informace pro vycházející žáky a rodiče integrovaných žáků zajišťuje i výchovná poradkyně.

Povinná dokumentace školy je vedena s drobnými administrativními nedostatky ve vyplňování třídních knih a třídních výkazů (např. nesprávně prováděné opravy, nedostatečná vypovídací hodnota některých zápisů).

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1999/2000 je zpracována v souladu s požadavky § 17e odst. 2 zákona č. 139/1995 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství. Zpráva poskytuje vhled do problematiky školy, obsahuje i některé hodnotící prvky.

V organizačním uspořádání školy chybí ustanovení a účinné využívání poradních orgánů vedení školy, informační systémy jsou ucelené a funkční. V kvalitě a funkčnosti organizačního uspořádání školy jsou pozitiva a negativa téměř v rovnováze.

Vedení a motivování pracovníků

Nový tým, který je ve vedení školy od září 2000, nemá zatím vypracován konkrétní styl řízení.

Začínajícím učitelům je poskytována metodická pomoc. Systém podpory učitelů méně pedagogicky zdatných není zpracován.

Kritéria pro přiznání osobního příplatku a odměn jsou stanovena, pro přidělení částky je vypracován určitý bodový systém. Oba vytvořené systémy se svými kritérii do značné míry překrývají (aktivita, správce kabinetů, vedení metodického zařízení, výzdoba školy, vedení zájmového kroužku, práce s integrovanými dětmi) a neumožňují pružnější reagování na výsledky kontrolní, zejména hospitační činnosti. Učitelé jsou s kritérii hodnocení prokazatelně seznámeni.

Vedení školy podporuje v rámci finančních možností další vzdělávání učitelů, snaží se zlepšovat materiální podmínky pro práci pedagogů.

Propojení a návaznost operativního řízení na plánování a kontrolu není dostatečně propracováno. Chybí aktivní spoluúčast dalších pracovníků v řídicím systému školy. Systém vedení a motivování je hodnocen jako průměrný.

Kontrolní mechanismy

Systém vnitřní kontroly vůči celé organizační struktuře není zpracován. Kontrola provozu školy je prováděna operativně, oficiální zápisy výsledků kontrolní činnosti nejsou vedeny. Podle potřeby se vedení školy účastní schůzek metodických zařízení.

Kontrola pedagogického procesu probíhá podle dokumentu „Zaměření hospitací 2000-2001“. Zaměření hospitací i kontrola dokumentace jsou zaneseny v měsíčních plánech. Hospitační činnost vedení školy je poměrně četná (32 hospitací za tento školní rok). Z hospitací jsou pořizovány kvalitní zápisy postihující průběh hodiny, metody a formy práce i atmosféru výuky. Závěry a doporučení jsou jasně a přesně vyjádřeny. Výsledky kontroly jsou projednávány s pedagogem, který hospitační záznam podepisuje. Obecné závěry z hospitační činnosti jsou předmětem jednání na pedagogických radách a formulovány v zápisech.

Opatření k nápravě zjištěných nedostatků zůstávají v některých případech pouze v záznamech. Kontrola plnění opatření a následná hospitační činnost je nedůsledná. Vytvořený systém hmotného stimulování pracovníků neumožňuje vedení školy výrazně ocenit kvalitní pedagogickou práci.

Kontrola dokumentace je prováděna nedůsledně, plánování učiva vzhledem k požadavkům učebních osnov je věnována nedostačující pozornost. Časově-tematické plány byly někdy tvořeny podle používaných učebnic, bez korekce podle osnov a Úprav a doplňků vzdělávacího programu Základní škola čj. 25 018/98-22 (český jazyk a matematika v pátých třídách). Značné nedostatky v plánování byly zjištěny v předmětu tělesná výchova (učivo není rozepsáno do ročníků a probíráno v blocích, jak požadují učební osnovy, chybí kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky) a občanská výchova (učební celky jsou zpracovány podle učebnic a logické řazení učiva neodpovídá v některých případech požadavkům osnov). Kontrolou tematických plánů a třídních knih (ve třídách VIII. B školní rok 1999/2000 a IX. B školní rok 2000/2001) bylo prokázáno neplnění osnov v předmětu zeměpis.

Kontrolní činnosti chybí logické začlenění a propojení s dalšími oblastmi řízení. Nedostatkem je nevyváženost kontrolní činnosti vůči celé organizační struktuře. Nedůslednost při přijímání opatření k nápravě vede k nevýrazné efektivitě četné hospitační činnosti. Kontrolní mechanismy patří k nejslabším článkům řídicí struktury a jsou hodnoceny jako pouze vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Dílčí pozitiva jednotlivých oblastí řízení částečně vyvažují nedostatečnou propojenost a ucelenost plánování, organizování, vedení a motivování i kontrolních mechanismů. Celkově je řízení hodnoceno jako průměrné.

DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ

Žáci školy, členové žákovských hokejových družstev, hrají Žakovskou ligu České republiky. Nejmladší žáci zvítězili v turnaji O pohár Dominika Haška v konkurenci extraligové Keramiky Plzeň a Sparty Praha. Žák deváté třídy je v širším výběru brankářů reprezentace České republiky do šestnácti let.

Žáci školy se velmi dobře umísťují v okresních soutěžích v kopané i sálové kopané, házené, florbalu a stolním tenisu.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Podkladová inspekční dokumentace
- Učební plány a osnovy Základní škola čj. 16 847/96-2
- Povinná dokumentace školy (rozhodnutí o zařazení do sítě škol čj. 147/1999 ze dne 1. 3. 1999, protokol o provedení změny čj. Sine/2000 ze dne 16. 2. 2000, třídní knihy hospitovaných tříd, katalogové listy žáků, třídní kniha VIII. B za školní rok 1999/2000, školní řád, rozvrh hodin pro školní rok 2000/2001, záznamy z pedagogických rad, doklady o dosaženém vzdělání učitelů, osobní dokumentace žáků se specifickými poruchami učení).
- Plány pro školní rok 2000/2001 (roční plán školy, měsíční plány akcí, plány metodických zařízení)
- Výroční zpráva školy za školní rok 1999/2000
- Hospitační záznamy ředitelky a zástupce ředitele školy za školní rok 1999/2000 a 2000/2001
- Čtvrtletní práce žáků z matematiky a českého jazyka, laboratorní práce z fyziky za školní rok 1999/2000 a 2000/2001
- Písemnosti žáků v hospitovaných hodinách, žákovské knížky a notýsky

ZÁVĚR

Řízení školy není pojato jako ucelený, vzájemně propojený systém všech oblastí - plánování, organizování, vedení a motivování i kontrolní činnosti. Celkově je jeho funkčnost a efektivita hodnocena jako průměrná.

Kvalita vzdělávání byla ve sledovaných oblastech hodnocena jako velmi dobrá.

Celkově byla činnost školy hodnocena jako průměrná.

HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU

V průběhu inspekční činnosti nebylo zjištěno neefektivní využívání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Marcela Šimková	Šimková v. r.
Členové týmu	Mgr. Lenka Rusnoková	Rusnoková v. r.
	Mgr. Jan Havránek	Havránek v. r.
	PaedDr. Ondřej Kožíšek	Kožíšek v. r.
	Mgr. Bohumil Tichý	Tichý v. r.
	Mgr. Jan Zapach	Zapach v. r.

V Plzni dne 16. dubna 2001

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 26. dubna 2001

Razítko

Ředitelka školy	Podpis
Mgr. Světlá Scheivlová	Scheivlová v. r.

Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Posouzení jevů

Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
--------------------	-----------------------------------

Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>
-------------------------------	--

Hodnoticí stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Příslušný orgán státní správy (samosprávy): OkÚ RO, RŠ	11. května 2001	046 51/01-2601
Zřizovatel: Město Rokycany	11. května 2001	046 51/01-2601

Připomínky ředitelky školy Nejsou

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	-